

Lyonetia prunifoliella, een vlinder zo groot als een mug

Vlinderkenners kunnen blijven zoeken. De Nederlandse fauna telt inmiddels ruim 2400 vlindersoorten, maar nog zeer regelmatig wordt een nieuwe soort ontdekt. Bijzondere vraatsporen op sleedoornbladeren leverden een nieuweling op, die eveneens gevonden kan worden op berk, appel, peer, lijsterbes en meidoorn.

Het op naam brengen van nachtvinders is niet zo gemakkelijk. Goed herkenbare soorten leveren uiteraard geen probleem op. Bij de kleine uiltjes die 's nachts op het licht af komen, zijn de moeilijkheden groot. Maar nog groter zijn de determinatieproblemen bij de hele kleine vlinders, die de doorsnee natuurliefhebber soms niet eens herkent als een vlinder.

Tot de laatste categorie behoort het vlindertje *Lyonetia prunifoliella*, een wetenschappelijke naam die niet te vervangen is door een Nederlandse naam, echter met dien verstande dat je wel de groep kunt noemen waartoe deze behoort, namelijk de mineerders. Dieren die het bladmoes weg eten tussen de bovenkant en de onderkant van het blad worden mineerders genoemd en hun vraatgangen heten mijnen. Van verschillende diergroepen komen vertegenwoordigers voor die deze leefwijze hebben, zo ook bij de vlinders.

Een ieder die met wat meer dan gewone belangstelling kijkt naar planten, ziet daar soms van die wonderlijke gekronkelde verkleuringen, grote blazen of gevouwen delen

van een blad. Dat is in de meeste gevallen het werk van een mineerder.

Zo vond ik meer dan een jaar geleden aangetaste bladeren van de sleedoorn.

Nu is er op internet een goede site waarmee je deze aantastingen op naam kunt brengen. De site is getiteld *De Nederlandse bladmineerders* en te vinden op www.xs4all.nl/~wnellis. Het vergt enige oefening om de site te gebruiken, maar met een beetje plantenkennis moet dat lukken.

Op onderstaande foto's kun je de vraatgangen van dit diertje zien. Je ziet kronkelgangen en grote blazen, gevonden in jonge bladeren van de sleedoorn. Het beest maakt eerst een gang en later (vaak op een andere plaats of op een ander blad) een blaas en dat is karakteristiek voor dit diertje. Volgens de literatuur kun je de rups van het vlindertje vinden op (of eigenlijk moet ik zeggen 'in') de bladeren van berk, appel, peer, lijsterbes, meidoorn en sleedoorn.

Er zijn zes elkaar overlappende generaties, te beginnen in het vroege voorjaar. Dus tijd genoeg om op zoek te gaan.

Toen ik deze mijngangen vond kwam ik er met behulp van de genoemde site niet uit. Ik heb daarna alles opgestuurd naar de maker van deze site, Willem Ellis.

Hij kwam tot de verrassende conclusie dat ik een vlinder gevonden had die nog nooit eerder in Nederland was gezien.

In Nederland zijn tot nu toe iets meer dan 2400 soorten vlinders waargenomen. Men is omstreeks 1845 begonnen met het bijhouden van de soorten die hier leven, hier verdwalen of hier naar toe trekken. Dat allemaal bij elkaar levert dus het genoemde getal van ongeveer 2400 soorten op. Het betekent dus ook dat er op dit moment geen 2400 soorten in ons land zijn. Sommige soorten zijn dwaalgasten en andere zijn uitgestorven of hier nieuw binnen gekomen. De vlinderwereld is wat samenstelling betreft nogal dynamisch, zeker na 1980 toen bleek dat de gemiddelde temperatuur in ons land hoger werd.

Het 'sleedoornvlindertje' is dus zo'n nieuwe binnenkomer, maar of dat te maken heeft met de klimaatverandering is niet te zeggen. In Engeland is het dier uitgestorven. In België is het dier een paar jaar geleden ontdekt en in Amerika is het beest een plaag in de boomgaarden; vooral de appelbomen hebben er onder te lijden. Meer informatie is te vinden in ELLIS & ZWIER [2004].

Jaap Zwier houdt zich bezig met de inventarisatie van micro- en macrolepidoptera in de Achterhoek en nam lang geleden het initiatief tot de oprichting van de Heimans en Thijssen bibliotheek en archief.

ELLIS, W.N. & J.H.H. ZWIER (2004), Een nieuwe mineerder in Nederland. *Entomologische Berichten*, 64 (1): 18-20.

